ECLI:LV:AT:2023:0711.A420258421.16.L
Lieta Nr. A420258421, SKA-710/2023
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS
Rīgā 2023.gada 11.jūlijā

[1] Senātā saņemta pieteicēja /pers. A/ kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2023.gada 23.marta spriedumu, ar kuru noraidīts pieteicēja pieteikums par Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojuma Nr. 720 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" (turpmāk – Ministru kabineta rīkojums) 5.3.apakšpunkta atzīšanu par prettiesisku.

Administratīvā apgabaltiesa pievienojās pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un atzina, ka no Ministru kabineta rīkojuma 5.3.apakšpunkta izrietošais ierobežojums valsts vai pašvaldības institūcijas darbiniekam turpināt veikt darba pienākumus, ja viņam nav vakcinēšanās vai pārslimošanas sertifikāta, ir noteikts saskaņā ar likumu, tam ir leģitīms mērķis – neatliekama sociāla vajadzība aizsargāt citu cilvēku tiesības, proti, sabiedrības epidemioloģiskās drošības aizsardzība, kas saistās ar infekcijas izplatības ierobežošanu, vienlaikus sabiedrības interesēs nodrošinot svarīgu valsts funkciju un pakalpojumu nepārtrauktību, un tas ir samērīgs.

[2] Pieteicējs kasācijas sūdzībā norāda, ka tiesa nav pareizi interpretējusi likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 8.pantu, kā arī Ministru kabinets, izdodot rīkojuma 5.3.apakšpunktu, ir pārsniedzis likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 4.panta pirmajā daļā un 8.pantā noteikto deleģējumu. Tiesa nav pareizi interpretējusi arī Epidemioloģiskās drošības likuma 3.panta otro daļu un 30.pantu, jo šīs normas nedod Ministru kabinetam tiesības noteikt ierobežojumus nodarbinātības jomā. Tāpat neviens normatīvais akts, uz kura pamata Ministru kabineta rīkojums ir izdots, nenosaka pienākumu Ministru kabinetam izdot vispārīgo administratīvo aktu.

Minētie argumenti nav pamatoti.

Senāta 2023.gada 31.maija spriedumā lietā Nr. SKA-364/2023 (*ECLI:LV:AT:2023:0531.A420247221.20.S*) tika vērtēts deleģējums Ministru kabinetam izdot Ministru kabineta rīkojumu. Minētajā lietā Senāts atzina, ka Ministru kabinets ir rīkojies tam likumā „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" un Epidemioloģiskās drošības likumā noteikto tiesību ietvaros. Tāpat Senāts secināja, ka Ministru kabinets ir deleģēts izsludināt ārkārtējo situāciju valsts apdraudējuma gadījumā, tostarp, ja būtiski apdraudēta cilvēku veselība un dzīvība. Minētā tiesiskā režīma laikā Ministru kabinetam ir tiesības likumā noteiktajā kārtībā un apjomā ierobežot valsts pārvaldes un pašvaldības institūciju, fizisko un juridisko personu tiesības un brīvības, kā arī uzlikt tām papildu pienākumus (sk. *Senāta 2023.gada 31.maija sprieduma lietā Nr. SKA-364/2023 (ECLI:LV:AT:2023:0531.A420247221.20.S) 8.–9.punkts*).

Likumdevējs likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 8.panta pirmajā daļā nav devis izsmeļošu uzskaitījumu pasākumiem un ierobežojumiem, kurus Ministru kabinets ir tiesīgs noteikt ārkārtējās situācijas laikā, jo panta otrā daļa pilnvaro Ministru kabinetu papildus minētajiem pasākumiem noteikt arī citus konkrētajā ārkārtējā situācijā nepieciešamos pasākumus. Tāpēc nav pamatots kasācijas sūdzības arguments, ka Ministru kabinets, izdodot Ministru kabineta rīkojuma 5.3.apakšpunktu, ir pārkāpis 8.panta pirmajā daļā ietverto pilnvarojumu un tādējādi darbojies *ultra vires* (*Senāta 2023.gada 31.maija sprieduma lietā Nr. SKA-364/2023 (ECLI:LV:AT:2023:0531.A420247221.20.S) 11.punkts*). Tas, ka minētajās tiesību normās likumdevējs nav tiešā tekstā paredzējis Ministru kabinetam tiesības izdot vispārīgo administratīvo aktu, neierobežo Ministru kabinetu izdot šādu administratīvo aktu, lai ieviestu drošības pasākumus infekcijas slimības izplatības ierobežošanai pandēmijas laikā (*Senāta 2023.gada 31.maija sprieduma lietā Nr. SKA-364/2023 (ECLI:LV:AT:2023:0531.A420247221.20.S) 12.punkts*).

Var piekrist pieteicēja argumentam, ka neviena tiesību norma nenosaka Ministru kabinetam obligātu pienākumu ārkārtējās situācijas izsludināšanas laikā izdot Ministru kabineta rīkojuma 5.3.apakšpunktā ietverto vispārīgo administratīvo aktu. Vienlaikus neviena tiesību norma arī neierobežo Ministru kabinetu vispārīgā administratīvā akta izdošanā.

Līdz ar to pieteicēja minētie kasācijas sūdzības argumenti nevar būt par pamatu kasācijas tiesvedības ierosināšanai.

[3] Pieteicējs kasācijas sūdzībā norāda, ka ne pirmās instances tiesa, ne apgabaltiesa neveica Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96.panta, 106.panta un 116.panta, kā arī Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8.panta interpretāciju, tādējādi tas novedis pie juridiskām kļūdām spriedumā.

Minētie argumenti nav pamatoti.

Kā redzams no pirmās instances tiesas sprieduma šajā lietā, tā ir vērtējusi pieteicēja tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, kas iekļauj tiesības uz pašnoteikšanos lemt par savu ķermeni, un pakārtoti tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu. Tāpat tiesa ir vērtējusi ar Ministru kabineta rīkojumu noteiktā pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķu aptvertās tiesības un intereses, tostarp sabiedrības veselības un labklājības aizsardzība, valsts pārvaldes funkciju nepārtrauktības nodrošināšana, kā arī ierobežojumu samērīgumu attiecībā tieši pret pieteicēju (sk. *Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 22.jūnija sprieduma lietā Nr. A420258421 (ECLI:LV:ADRJVTN:2022:0317.A420257921.10.S) 9. un turpmākie punkti*). Savukārt apgabaltiesa pievienojās pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai.

Tādējādi secināms, ka minētie kasācijas sūdzības argumenti nevar būt par pamatu kasācijas tiesvedības ierosināšanai.

[4] Pieteicējs kasācijas sūdzībā norāda, ka tiesa, izskatot lietu, ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 107.panta trešo un ceturto daļu, jo tiesa nav vērtējusi, vai ar Ministru kabineta rīkojuma 5.3.apakšpunkta noteiktajiem ierobežojumiem tiek sasniegts šajā rīkojumā noteiktais mērķis – mazināt Covid-19 infekcijas izplatību. Tāpat tiesa nepamatoti neizmantoja savas tiesības vērsties Satversmes tiesā, lai noskaidrotu likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" normu atbilstību Satversmes 62.pantam.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 104.panta otrajai daļai Satversmes tiesā tiesai jāvēršas tad, ja tā uzskata, ka tiesību normas neatbilst hierarhiski augstākām normām.

Apgabaltiesa ir veikusi pamattiesību ierobežojumu pārbaudi pēc līdzīgiem principiem, kā tos iedibinājusi Satversmes tiesa, tostarp, izmantojot Satversmes 116.panta interpretāciju, ko veikusi Satversmes tiesa. Arī senatoru kolēģija izskatāmajā lietā nesaskata pamatu vērsties Satversmes tiesā.

[5] Ņemot vērā minēto, senatoru kolēģija atzīst, ka kasācijas sūdzības argumenti nerada šaubas par apgabaltiesas sprieduma tiesiskumu. Lietā nav risināmi sarežģīti tiesību jautājumi, kuru dēļ kasācijas tiesvedībai būtu nozīme judikatūras veidošanā. Ievērojot minēto, kasācijas tiesvedības ierosināšana ir atsakāma.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.[1]panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /pers. A/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2023.gada 23.marta spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore L. Slica Senators E. Darapoļskis Senatore I. Meldere